

**Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»
Кафедра педагогіки та психології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
ПУ ЗВО МГПІ «МГПІ «Бейт-Хана»
Р. С. Аронова

**ПРОГРАМА
підготовки до
комплексного кваліфікаційного екзамену
студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 013 Початкова освіта
(денна і заочна форми навчання)**

Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри педагогіки та психології
протокол № 01 від 26. 08. 2021 р.
Затверджено на засіданні
Вченої ради
від 27. 08. 2021 р. протокол № 01

Дніпро – 2021

1.1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму комплексного державного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 013 Початкова освіта для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти розроблено відповідно до освітньо-професійної програми Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти. До програми включено освітні компоненти (навчальні дисципліни), які демонструють рівень сформованості випускниками спеціальних фахових компетентностей, а саме: «Інноваційні технології навчання освітніх галузей початкової освіти», «Управління освітнім процесом у закладах загальної середньої освіти», «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти», «Методика викладання педагогіки та фахових дисциплін», «Методологія науково-педагогічних досліджень у ЗВО», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Організація дистанційного навчання у початковій школі», «Електронні освітні ресурси для початкової школи», «Основи єврейської освіти».

Завдання комплексного державного екзамену покликані перевірити теоретичні знання випускників, вміння застосовувати їх в практичній професійно-педагогічній діяльності.

Відповідно до цього, відповіді здобувачів вищої освіти повинні бути теоретично обґрунтованими та професійно-орієнтованими, відповідати сучасним науковим дослідженням педагогіки та психології; відображати розуміння напрямків реформування освіти, концепт розвитку та діяльності Нової української школи.

Студенти повинні показати рівень сформованості спеціальних (фахових) компетентностей, виражених у програмних результатах навчання (відповідно до освітньо-професійної програми Початкова освіта другий (магістерський) рівень вищої освіти), які дозволять їм виконувати трудові функції вчителя початкової школи, а саме:

- планування і здійснення освітнього процесу;

- забезпечення і підтримка розвитку, освіти і виховання учнів в освітньому середовищі та родині;
- створення освітнього середовища, зокрема електронного;
- рефлексія та професійний саморозвиток;
- проведення педагогічних досліджень, надання методичної допомоги колегам з питань навчання, розвитку, виховання й соціалізації молодших школярів;
- узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті, оцінювання результатів роботи колег – учителів початкової школи;
- викладання у вищій школі.

Екзаменаційний білет становить собою комплексне поєднання різних форм завдань. У складі кожного білета – 3 завдання.

I. Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді/

100 тестових завдань для перевірки теоретичної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти із таких дисциплін: «Інноваційні технології навчання освітніх галузей початкової освіти», «Управління освітнім процесом у закладах загальної середньої освіти», «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти», «Методика викладання педагогіки та фахових дисциплін», «Методологія науково-педагогічних досліджень у ЗВО», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Організація дистанційного навчання у початковій школі», «Електронні освітні ресурси для початкової школи», «Основи єврейської освіти».

Форми тестових завдань уніфіковано таким чином:

- 100 вибіркового тестових завдань закритої форми (із вибором однієї правильної відповіді), що оцінюється по 0,5 балів за кожну правильну відповідь.

Загалом за виконання тестів максимальна кількість балів – 50

II. Тестові завдання на встановлення відповідності

10 тестових завдань закритої форми на встановлення відповідності чи відновлення послідовності, що оцінюється по 0,5 балів за кожну правильну відповідь. Максимальна кількість - 20 балів.

III. Завдання відкритого типу

1 Трете завдання являє собою розгорнуту відповідь на теоретичне питання з фахових дисциплін. Розгорнута відповідь потребує від магістранта володіння матеріалом з даної дисципліни, а саме: сучасні принципи, методи, прийоми і засоби навчання; засвоєння взаємозв'язків основних понять та їх значення для здобуття професії, вміння самостійно знаходити джерела інформації щодо теми дослідження, формулювати педагогічну проблему і знаходити шляхи її розв'язання; робити висновки, даючи їм узагальнююче пояснення.

Максимальна кількість балів – 30 балів

Завдання з різних дисциплін у складі кожного білета добирається таким чином, щоб у 5 варіантах білетів дисципліни були представлені в такому співвідношенні:

Інноваційні технології навчання освітніх галузей початкової освіти	10 теоретичних питань 1 практичне питання
Управління освітнім процесом у закладах загальної середньої освіти	10 теоретичних питань
Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти	10 теоретичних питань 1 практичне питання
Методика викладання педагогіки та фахових дисциплін.	15 теоретичних питань 1 практичне питання
Методологія науково-педагогічних досліджень у ЗВО	10 теоретичних питань
Педагогіка і психологія вищої школи	15 теоретичних питань 1 практичне питання
Організація дистанційного навчання у початковій школі	10 теоретичних питань 1 практичне питання
Електронні освітні ресурси для початкової школи.	10 теоретичних питань
Основи єврейської освіти	10 теоретичних питань

До того ж у кожному варіанті буде представлено одне запитання відкритого типу з однієї з дисциплін: «Інноваційні технології навчання освітніх галузей початкової освіти», «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти», «Методика викладання педагогіки та фахових дисциплін», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Організація дистанційного навчання у початковій школі».

Максимальна кількість балів за відповіді на три завдання білета –100 балів.

1.2. КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

До критеріїв оцінювання, що визначають підготовку студента зі спеціальності, належать:

- особливості засвоєння знань (обсяг, змістовність, правильність, точність, ґрунтовність);
- якість відповіді студента (рівень осмислення, аргументації, аналізу, логічність, послідовність, самостійність, виразність мовлення);
- структура сформульованої відповіді (теоретичний, методичний і практичний рівень, їх науковість, грамотність, доцільність та прогностична ефективність практичного матеріалу).

Критерії оцінювання відповіді магістранта:

- характеристика відповіді: елементарна, фрагментарна, логічна, доказова, обґрунтована;
- якість знань: правильність, повнота, глибина, гнучкість, системність, узагальненість;
- рівень оволодіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, робити висновки;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, формулювати припущення, розв'язувати задачі;
- самостійність оцінних суджень.

Критерії оцінювання за кредитно-модульною системою:

Кількість Набраних балів	оцінка		Критерії оцінювання
	За нац.. шкалою	За ECTS	
90-100	5	A	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення у нестандартних педагогічних ситуаціях. Засвоїв взаємозв'язок основних понять та їх значення для набуття професії, проявив творчі здібності в розумінні та використанні навчально-програмового матеріалу.
81-89	4	B	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і розв'язувати наукові проблеми
71-80		C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією.
61-70	3	D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає логічні відповіді, однак допускає при цьому суттєві

			помилки.
51-60		E	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити власні приклади на підтвердження власних думок.
35 – 59	2	FX	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, має прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, пропускає суттєвих помилок у відповідях на прості питання
1 – 34		F	Студент не засвоїв матеріал у межах програми курсів дисциплін за фахом, не може відтворити навчальний матеріал.

Відповідь може бути оцінена на «відмінно» за таких умов: магістрант правильно виконав усі закриті завдання тесту. Відповідь на відкриті завдання магістранта логічна, доказова, обґрунтована. Він показав системність і узагальненість знань, вміння робити висновки.

На оцінку «добре» заслуговує відповідь, у якій магістрант правильно та вичерпно відповів на всі питання білета, обґрунтував зазначені положення, дав правильне визначення методичних понять, навів приклади; виконав правильно практичні завдання, але допустив незначні помилки; заняття або його фрагмент складено методично правильно, магістрант показав знання розділу програми, визначив обсяг виучуваного матеріалу відповідно до теми заняття з дотриманням структури, доцільно обрані методи та прийоми роботи з учнями, різновиди тренувальних вправ, але не передбачена творча робота на занятті. висновки не містять елементи власних суджень.

Оцінку «задовільно» можна ставити за відповідь, в якій: у викладі теоретичного матеріалу містяться помилки або недоліки, не спостерігається комплексне застосування вивченого теоретичного матеріалу; у викладенні

методики проведення занять відчувається недостатня теоретична підготовка, фрагментарний аналіз змісту програми, у формулюванні теми і мети занять містяться неточності, тема розкрита не в повній мірі, дібрані тренувальні вправи відповідають поставленому завданню частково.

Оцінка «незадовільно» ставиться за відповідь у якій відсутні знання теоретичного матеріалу; у викладі методичних питань містяться помилки, відповідь елементарна та фрагментарна, структура заняття розкрита не в повній мірі. Магістрант не показав вміння узагальнювати свої знання, робити ґрунтовні висновки.

2. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

2.1. Тематичний зміст з курсу

«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ»

Поняття «педагогічні технології», їх класифікація

Різні підходи до розуміння технології навчання. Поняття «педагогічні технології», їх класифікація. Схожість і відмінність педагогічних технологій та методики. Структура педагогічних технологій. Причини виникнення нових технологій. Компоненти педагогічної технології. Вимоги до педагогічних технологій. Функції педагогічних технологій в освітньому процесі. Критерії ефективності педагогічних технологій. Історія розвитку педагогічних технологій. Педагогічні технології в початковій школі.

Технологія особистісно орієнтованого навчання і виховання

Виникнення, сутність особистісного підходу в педагогіці. Мета і завдання особистісно орієнтованого навчання. Особистісно орієнтована модель навчання та її аксіологічна сутність. Реалізація особистісно орієнтованого навчання в системі початкової освіти. Особистісно орієнтований урок у початковій школі. Планування та технологія особистісно орієнтованого уроку.

Технологія розвивального навчання

Використання методів розвивального навчання у процесі роботи учителя-класовода. Психологічні принципи розвивального навчання. Методи розвивального навчання. Концептуальні положення систем розвивального навчання Л. С. Виготського, Л. В. Занкова, В. В. Давидова, Д. Б. Ельконіна. Структура уроку в системі розвивального навчання.

Технологія проблемного навчання

Технологія проблемного навчання. Ідея проблемного навчання в історії педагогіки. Основні функції та ознаки проблемного навчання. Особливості

організації проблемного навчання на уроках у початковій школі. Поняття проблемної ситуації на уроці в початковій школі. Організація проблемного навчання уроках.

Технологія диференційованого навчання

Диференційований підхід до навчання як організація навчального процесу. Індивідуальний підхід до окремих учнів (груп учнів) у залежності від ступеня їх підготовленості та пізнавальних здібностей. Специфічні особливості диференціації навчання. Види диференціації. Функції вчителя при організації диференційованого навчання учнів. Теоретичні підходи до класифікації диференційованих завдань.

Технологія блокового навчання

Система інформаційних блоків як засіб підвищення знань молодших школярів. Особливості роботи за блочно-модульною системою.

Інтерактивна технологія навчання

Інтерактивне навчання як специфічна форма організації пізнавальної діяльності учнів. Сутність поняття інтерактивного навчання. Сучасні підходи до організації навчання. Технології навчання у співробітництві. Методика проведення уроків у початковій школі з використанням інтерактивних технологій навчання. Метод мозкової атаки.

Технологія організації групової навчальної діяльності

Сутність, мета, завдання технології. Групова робота в початковій школі як форма організації навчання у малих групах на основі співпраці. Особливості організації роботи в малих групах у початковій школі. Типи і перевага групових технологій навчання.

Ігрові технології навчання

Теорія і класифікація ігор. Характеристика основних видів ігор. Дидактична гра. Структурні компоненти дидактичної гри. Методика проведення та роль вчителя під час дидактичної гри. Ділові, рольові, імітаційно-діяльнісні ігри.

Технологія проектного навчання

Історико-педагогічні засади проектної технології. Класифікація проектів: види навчальних проектів. Алгоритм роботи над проектом, особливості методики. Метод проекту в початковій школі. Методика роботи вчителя початкових класів з проектної технології.

Технологія формування творчої особистості

Концептуальні положення технології розвитку і формування творчої особистості. Сутність та специфіка творчої діяльності. Особливості змісту технології Г. С. Альтшуллера. Механізм організації творчої особистості.

Інформаційно-комунікаційні технології у початковій школі

Інформатизація початкової освіти. Освітня діяльність учителя початкових класів за умов інформатизації. Особливості використання ІКТ в освітніх галузях початкової школи. Мультимедійні презентації в освітньому процесі. Електронні підручники, їх можливості і роль в освітньому процесі. Електронні навчальні ігри та віртуальні тренажери як нові засоби освіти.

Використання інформаційно-телекомунікаційних технологій в системі контролю знань учнів. Психолого-педагогічні умови застосування ІКТ у початковій школі. Організаційна та контрольна-оцінювальна діяльність учителя засобами ІКТ. Інформаційно-освітні середовища: моделі та способи функціонування. LMS програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання. Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, СК-12, Classroom, Prometheus. Доповнена / віртуальна / змішана реальність в освіті. Штучний інтелект (ШІ), можливості його використання в сучасній освіті.

Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Бех І. Принципи інноваційної освіти : [про впровадження сучасних освітніх технологій] / І. Бех // Освіта і управління. – 2005. – № 3/4. – С. 7–21.
2. Бойко А. Упровадження інновацій як чинник оптимізації співвідношення педагогічної теорії і практики / А. Бойко // Рідна школа. – 2011. – № 8/9. – С. 15–22. – Бібліогр.: 19 назв.

3. Бутиріна М. Історія виникнення понять «технологія» та «технологічна культура» / М. Бутиріна // Рідна школа. – 2008. – № 5. – С. 62–64.
4. Волковський С. Шкільні інновації – освітні концепції та педагогічні технології / С. Волковський // Відкритий урок: розробки, досвід, технології. – 2004. – № 19/20. – С. 59–69.
5. Дичківська І. М. Педагогічна технологія // Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К., 2004. – С. 56–78.
6. Дубяга С. М. Педагогічні технології в початковій школі. Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта» / С. М. Дубяга – Серія: Інновації в початковій школі. – Мелітополь: Вид-во МДПУ імені Б.Хмельницького, 2015. – 160 с.
7. Єресько О. Освіта в Україні: курс – на ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій / Олег Єресько // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 4–6.
8. Коваль Л. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до моделювання уроків за різними навчальними технологіями / Л. Коваль // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 22–27.
9. Кремень В. Феномен інновацій / В. Кремень; за вид.: Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : моногр. // Управління освітою. – 2010. – № 9. – С. 3-5 ; Управління освітою. – 2010. – № 11. – С. 3-9; Управління освітою. – 2010. – № 12. – С. 3-5; Управління освітою. – 2010. – № 13, лип.; Управління освітою. – 10 2010. – № 14. – С. 3-6; Управління освітою. – 2010. – № 15. – С. 12-15; Управління освітою. – 2010. – № 16. – С. 8-9.
10. Пехота О. Технологічний підхід в освіті / О. Пехота // Освітні технології. – К., 2004. – С. 7–26.
11. Понятие «педагогическая технология» как научно-педагогическая категория // Человек в измерениях XX века. – М., 2005. – Т. 7: Педагогика и образовательные системы XX столетия. – С. 196–207.
12. Селевко Г. Сучасні освітні технології / Г. Селевко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 19/20. – С. 23–26.

13. Співаковський О.В., Петухова Л.Є., Коткова В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта» // О. В. Співаковський, Л.Є. Петухова, В.В. Коткова. – Херсон, 2011. – 267 с.
14. Старовойт С. Технологізація освітнього процесу в Україні / С. Старовойт // Рідна школа. – 2008. – № 1/2. – С. 54–56.

Допоміжна:

1. Баранова А. Проектна технологія як засіб формування інтересу до навчання молодших школярів / А. Баранова // Освіта і управління. – 2011. – Т. 14, № 2/3. – С. 102–105. – Бібліогр.: 10 назв.
2. Безверха О. Метод проектів у виховній системі. Удосконалення школи шляхом впровадження інформаційних технологій / О. Безверха // Управління освітою. – 2008. – № 13. – С. 22–24.
3. Будкевич Т. Використання інформаційних технологій як засобу підвищення ефективності традиційних форм навчання / Т. Будкевич // Рідна школа. – 2007. – № 10. – С. 64–69.
4. Воропаєва Н. Створення школи розвивального навчання : досвід та перспективи / Н. Воропаєва // Початкова освіта. – 2008. – № 41. – С. 3–7.
5. Галета Я. Використання інформаційних технологій у процесі формування пізнавальної діяльності молодших школярів як сучасна науково-педагогічна проблема. / Я. Галета, Т. Довга // Наукові записки. – Кіровоград, 2004. – Вип. 58. – С. 64–70. – (Серія: Пед. науки)
6. Гонтаровська Н. Організація особистісно орієнтованого виховання і навчання молодших школярів у контексті інноваційного освітнього середовища / Н. Гонтаровська // Відкритий урок. – 2003. – № 11/12. – С. 52–55.
7. Журавльова В. Проблемне навчання: застосування індуктивного і дедуктивного методів у викладанні в школі. – 2008. – № 5. – С. 9–12.
8. Исламгулова С. Технологизация учебного процесса общеобразовательной школы / С. Исламгулова // Педагогика. – 2007. – № 7. – С. 38–43.

9. Карасик А. Структура і методика інтерактивного уроку в початковій школі / А. Карасик // Початкова освіта. – 2005. – № 7. – С. 2–5.
10. Карнаух Т. Впровадження інтерактивних методів навчання на уроках читання / Т. Карнаух // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 5–8.
11. Кондратюк Н. Сучасні інформаційні технології – в освітню систему / Н. Кондратюк // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2007. – № 2. – С. 36–38.
12. Косенко Л. М. Вивчаємо «Навколишній світ» з комп'ютером / Л. М. Косенко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2008. – № 2. – С. 16–19.
13. Косенко О. Диференціація на уроках навчання грамоти / О. Косенко // Початкова освіта. – 2008. – № 7. – С. 17–20.
14. Кратасюк Л. Метод проектів у системі особистісно зорієнтованої мовної освіти / Л. Кратасюк // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 4. – С. 10–14. – Бібліогр.: 18 назв.
15. Кудикіна Н. Ігрова діяльність у початковій освіті / Н. Кудикіна // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2006. – № 3. – С. 27–32.
16. Кудикіна Н. Психологія та педагогіка гри / Н. Кудикіна // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2006. – № 3. – С. 32–51. 278. Кукушин В. Ігрові технології на уроках / В. Кукушин // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2006. – № 6. – С. 3–10. 279. Куріпта В. Гра на уроці. Навчання грамоти / В. Куріпта // Початкова освіта. – 2005. – № 23. – С. 1–16. 280. Куріпта В. Дидактичні ігри на уроках образотворчого мистецтва / В. Куріпта // Початкова освіта. – 2006. – № 20. – С. 17–20.
17. Носенко Л. Творчі вправи та ігри як невід'ємна частина логічного мислення молодших школярів / Л. Носенко, Н. Скопич // Початкова школа. – 2005. – № 7. – С. 40–42.
18. Овчарук О. Тенденції інформатизації освіти й використання ІКТ для поліпшення якості освіти / О. Овчарук // Шлях освіти. 2007. – № 2. – С. 19–22.

19. Олексик О. Педагогічна технологія «Створення ситуації» / О. Олексик // Освітні технології. – К., 2004. – С. 197–214.
20. Побірченко Н. Інтерактивне навчання в системі нових освітніх технологій / Н. Побірченко, Г. Коберник // Початкова школа. – 2004. – № 10. – С. 8–10.
21. Пометун О. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище / О. Пометун // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 46–49.
22. Скуратівський Л. Інформаційні технології як засіб мовленнєвого розвитку учнів у процесі навчання української мови в основній школі / Л. Скуратівський // Укр. мова і л-ра в школі. – 2005. – № 4. – С. 7–10.
23. Сошенко Г. Метод проектів. Сутність, вимоги до використання, етапи роботи / Г. Сошенко, О. Стрибна // Початкова освіта. – 2006. – № 40. – С. 3–9.
24. Хоменко А. Чинники формування особистісно орієнтованих відносин учителів, молодших школярів і батьків / А. Хоменко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – Вип. 5 (38). – С. 122–130. – (Серія: Пед. науки).

Тематичний зміст з курсу

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ЗВО»

Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності.

Педагогічне дослідження як наукова категорія. Суб'єкти наукового пошуку. Результати наукової діяльності й педагогічна практика.

Класифікація педагогічних досліджень.

Фундаментальні педагогічні дослідження. Прикладні педагогічні дослідження. Практичні педагогічні дослідження.

Встановлення проблеми пошуку

Проблема як філософська і наукова категорія. Сутність наукової проблеми. Джерело проблеми – життя. Різниця між науковою проблемою і практичним завданням. Ступінь коректності проблеми.

Тема дослідження і його актуальність

Тема як наукова задача. Тема з педагогіки. Основні критерії вибору теми. Як назвати своє дослідження. Типові помилки при формулюванні теми дослідження. Обґрунтування актуальності фундаментального і прикладного дослідження. Суперечності при постановці проблеми і тема пошуку.

Об'єкт, предмет, мета дослідження

Об'єкт дослідження. Вибір предмету дослідження. Формулювання мети дослідження.

Завдання і гіпотеза дослідження

Формулювання завдання. Завдання дослідження як конкретизація загальної

мети, цілей з урахуванням предмета дослідження. Сутність гіпотези. Процес прийняття гіпотези. Теоретичні та емпіричні гіпотези. Структура гіпотези. Основні функції гіпотези.

Методологічні і теоретичні засади педагогічного дослідження

Термін «методологія». Теоретичні основи дослідження. Метод дослідження. Особливість методологічних принципів. Рівні методології. Методологічна культура. Основні методологічні принципи педагогічного дослідження. Конкретно-наукові форми методології дослідження.

Наукова новизна, теоретичне і практичне значення одержаних результатів та їх достовірність

Поняття «наукова новизна» дослідження. Наукова новизна, теоретична та практична значущість дослідження. Практичне значення результатів дослідження та їх впровадження. Достовірність (вірогідність) результатів дослідження. Предмет захисту.

Класифікації методів наукового дослідження. Аналіз і синтез

Система класифікації методів наукового дослідження. Методи дослідження за різними основами. Аналіз – комплексний метод дослідження. Синтез. Індукція та дедукція. Аналогія, абстрагування. Конкретизація. Моделювання. Ідеалізація. Формалізація. Узагальнення. Порівняння.

Мислений експеримент

Поняття експерименту. Мислений експеримент як передбачуване явище. Особливості мисленого експерименту.

Досвід здійснення науково-педагогічного дослідження

Щодо організації експериментальної роботи в педагогічній сфері. Пропоненти, опоненти, експерти, рецензенти. Робота з літературою.

Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.

Допоміжна:

1. Баскаков А.Я. Методология научного исследования: учебное пособие / А. Я. Баскаков, Н.В. Туленков. – 2-е изд., испр. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.

2. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник, 2-ге вид. перероб. І допов. / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсеєв. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 2008 с.

3. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч.

пос. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116 с.

4. Сисоєва С.О. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.

5. Філоненко А.С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій: посібник / А.С. Філоненко. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.

6. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. – 4-те вид., випр. і доп. / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарченко. – К.: Знання, 2004. –

**Тематичний зміст з курсу
«УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

Циклічний характер управління освітнім процесом у загальноосвітньому закладі

Що таке школа. Принципи управління сучасною школою. Що таке управління. Що таке система. Що таке управлінський цикл. Дидактична структура освітнього процесу. З

досвіду управління школою (Г.Гегель, С. Френе, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський та ін.).

Структура, функції і методи внутрішньошкільного управління

Зовнішнє і внутрішнє управління школою. Структура внутрішньошкільного управління. Функції управління. Методи внутрішньо-шкільного управління.

Організаторська діяльність керівника школи і шляхи її демократизації

Основи наукової організації педагогічної праці. Організація навчально-виховного процесу як функція управління. Цілі і завдання удосконалення системи управління школи з позиції НОП. Організація роботи педагогічної ради школи.

Організація методичної роботи в школі

Зміст, завдання та роль методичної роботи в школі. Функції методичної роботи в школі. Напрями методичної роботи. Форми методичної роботи в школі.

Контрольно-аналітична діяльність керівника школи

Сутність контрольно-аналітичної діяльності шкільної адміністрації.

Структура

внутрішньошкільного контролю. Системний підхід до аналізу уроку як засіб керування

процесом навчання. Схеми аналізу уроків. Вивчення системи роботи вчителя.

Накази по

школі «Про систему роботи вчителя».

Шкільний педагогічний колектив і організація його роботи над науково-методичною проблемою

Шкільний педагогічний колектив як психолого-педагогічна проблема.

Характеристика сучасних підходів до реалізації науково-методичної проблеми

закладу. Основні етапи роботи над науково-методичною проблемою.

Організація виховної роботи як складової освітньої системи школи

Виховна система: сутність, структура, характеристика основних компонентів.

Технологія моделювання виховної системи.

Дослідницька робота в школі

Організація експериментальної роботи школи. Поширення передового педагогічного досвіду самоусвідомлення педагогічної дії. Психолого-просвітницька та науково-практична робота в педагогічному колективі: початкова школа.

Список рекомендованої літератури

Опорна

1. Самодрин А.П. Архітектоніка профільної освіти: Кн. 1 / навчально-методичний посібник / А.П. Самодрин. – Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2015. – 292 с.

2. Самодрин А. П. Архітектоніка профільної освіти: управлінський аспект : Кн. 2 /

навчально-методичний посібник / А.П. Самодрин. – Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2017.

– 168 с.

Базова

1. Амонашвили Ш. А. Педагогическая симфония / Ш. А. Амонашвили. – М: МЦР, 2002. – 672 с.

2. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса: методические основы / Юрий Константинович Бабанский. – М. : Просвещение, 1982. – 192 с.

3. Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія / Л. Д. Березівська. – К. : Богданова А. М., 2008. – 406 с.

4. Беспалько В. П. Основы теории педагогических систем / В. П. Беспалько. – Воронеж : ВГУ, 1977. – 303 с.

5. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / Владимир Павлович Беспалько. – М: Педагогика, 1989. – 192 с.

6. Білик Н. І. Управління адаптивно-педагогічним проектуванням регіональних освітніх систем підвищення кваліфікації педагогічних працівників: монографія / Н. І. Білик. – Полтава : ТОВ АСМІ, 2015. – 461 с.

7. Богданов А. А. Всеобщая организационная наука : тектология / А. А. Богданов. – М.-Л., 1927. – (Ч.1, Ч.2).

8. Бондар В. І. Дидактика / В. І. Бондар. – К: Либідь, 2005. – 262 с.

9. Бондар В. І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі / В. І. Бондар. – К. : Вид-во «Школяр», 2000. – 191 с.

10. Введение в научное исследование по педагогике (под ред. В.И. Журиева). – М: Просвещение, 1988. – 237 с.

11. Волкова Н. П. Педагогіка : посібник [для студ. вузів] / Волкова Н. П. – К: Вид-во «Академія», 2001. – 576 с.

12. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – К., 1995. – 45 с.

13. Гузик М. П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу; (ч. 1.) / М. П. Гузик – К. : Редакція загальнопедагогічних газет, 2005. – 111 с.
14. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения / В. В. Давыдов. – М. : Педагогика, 1986. – 240 с.
15. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : [монографія] / Л. І. Даниленко. – К. : Міленіум, 2004. – 358 с.
16. Державна національна програма «Освіта : Україна ХХІ століття». – К.: Райдуга, 1994. – 62 с.
17. Державна програма «Вчитель». – К. : МОН України, 2002. – 40 с.
18. Дидактика сучасної школи : посібник [для вчителів] (за ред. В. А. Онищука). – К. : Рад. школа, 1987. – 351 с.
19. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : [монографія] / Г. В. Єльнікова. – К. : ДАККО, 1999. – 303 с.
20. Зязюн І. А. Концептуальні засади теорії освіти в Україні / І. А. Зязюн // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 1. – С. 3–5.
21. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. пос. [для студ. вищ. пед. навч. закладів] / Іван Андрійович Зязюн. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 462.
22. Зязюн І. А. Філософія педагогічного моніторингу / І.А. Зязюн // Педаг. і психол. науки в Україні. Зб. наук. пр до 15-річчя АПН України. у 5 томах. / Том 4. Педагогіка і психологія вищої школи. – К. : Пед. думка, 2007. – С. 153-167.
23. Ильченко В. Р. Образовательная модель «Логика природы» / В. Р. Ильченко,

К. Ж. Гуз. – М. : Народное образование. – 2003. – 240 с. (Технология интеграции

содержания естественнонаучного образования).

24. Калініна Л. М. Теоретико-методичні засади інформаційного забезпечення організаційного механізму управління загальноосвітнім навчальним закладом: монографія

/ Л.М.Калініна. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 285 с.

25. Кизенко В. І. Варіативний компонент змісту освіти в старшій школі : посібник

для вчителів, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, працівників органів освіти,

аспірантів і студентів / В. І. Кизенко; АПН України, Ін-т педагогіки. – К. : Пед. думка, 2007.

– 133 с.

26. Климов Е. А. Введение в психологию труда : учебник [для студ. вузов] / Е. А.

Климов. – М. : Культура и спорт, ЮНИТИ, 1988. – 350 с.

27. Климов Е. А. Индивидуальный стиль деятельности в зависимости от типологических свойств нервной системы / Е. А. Климов // К психологическим основам

научной организации труда, учения, спорта. – Казань : Изд-во Казанского университета,

1969. – 278 с.

28. Коменский Я. А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И. Г. : педагогическое

наследие (сост. В. М. Кларин, А. Н. Джуринский). – М. : Педагогика, 1988. – 416 с.

29. Компетентнісний підхід у сучасній

освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під

- заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.
30. Конаржевський Ю. А. Аналіз урока / Ю. А. Конаржевський. – М. : Центр «Педагогический поиск», 2000. – 335 с.
31. Конституція України. – К. : Право, 1996. – 56 с.
32. Концепции современного естествознания : учебник для вузов (под ред. В. Н. Лавриненко, В. П. Ратникова). – М. : Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 271 с.
33. Концепція громадянського виховання особистості в умовах української державності. Проект // Педагогічна газета. – 2000. – № 6 (72). – Червень. – С. 4–6.
34. Концепція загальної середньої школи (12-річна школа) // Педагогічна газета. – 2002. – № 1. – С. 4–6.
35. Концепція освітньої програми «Довкілля» (за ред. В. Р. Ільченко). – К. – Полтава : ПОІППО. – 2003. – 133 с. (Зб. наук. пр.).
36. Концепція профільного навчання в старшій школі // Освіта України. – 2003. – № 88. – 25 листопада.
37. Концепция профильного обучения в учреждениях общего среднего образования // Школьные технологии. – 2002. – № 4. – С. 79–91.
38. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2004. – 445 с.
39. Леднев В. С. Содержание образования: учебное пособие / В. С. Леднев. – М. : Высшая школа, 1989. – 360 с.
40. Лернер И. Я. Взаимодействие содержания образования и методов обучения / И. Я. Лернер // Педагогика и народное образование в СССР : Экспресс-информация. – М. :

АПН СССР, 1984. – 18 с. – Вып. 1 (73).

41. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения / И. Я. Лернер. – М. :

Педагогика, 1981. – 186 с.

42. Лернер И. Я. Процесс обучения и его закономерности / И. Я. Лернер. – М. :

Знание, 1980. – 96 с.

43. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Харків : «ОВС», 2002. – 400 с.

44. Оконь В. Введение в общую дидактику (пер. с польск.) / В. Оконь. – М. : Высшая школа, 1990. – 382 с.

45. Онищук В. А. Типы, структура и методика урока в школе / В. А. Онищук. – К.

: Рад. школа, 1976. – 184 с.

46. Педагогіка (за ред. М. Д. Ярмаченка). – К. : Вища школа, 1986. – 543 с.

47. Педагогіка : навч. посібник [для студентів університетів] (за ред. А. М. Алексюка). – К. : Вища школа, 1985. – 295 с.

48. Педагогічна культура / Л. С. Нечепоренко (ред.). – Х.: ХДУ, 1993. – 147 с.

49. Педагогічна майстерність: підручник / Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – К. : Вид-во «Вища школа», 1997. – 349 с.

50. Педагогика (2-е изд., доп. и перераб.) / Ю. К. Бабанский и др.; под ред. Ю. К.

Бабанского. – М. : Просвещение, 1988. – 478 с.

51. Педагогика / Журавлев В. И., Пидкасистый П. И., Портнов М. П. и др.; П. И.

Пидкасистый (ред.). – М. : Российское пед. агентство, 1995. – 637 с.

52. Педагогика (под ред. Г. Нойнера, Ю. К. Бабанского). – М. : Педагогика, 1984.

– 368 с.

53. Педагогика (под ред. П. И. Пидкасистого). – М. : Российское педагогическое агенство, 1995. – 637с.
54. Педагогика (отв. ред. А. С. Ефимов). – Самарканд, Изд-во Узбек. ун-та, 1957.
– 169 с.
55. Педагогика (под ред. Ю. К. Бабанского). – М. : Просвещение, 1988. – 479 с.
56. Педагогика : учеб. пособие [для студентов] / Сластенин В. А., Исаев И. Ф. ,
Мищенко А. И., Шиянов Е. Н.. – М. : Школа-Пресс, 1997. – 512 с.
57. Педагогика : учеб. пособие [для индустр.-пед. техникумов профтехобразования]. – М. : Высш. школа, 1970. – 368 с.
58. Педагогика : учеб. пособие [для студ. пед. ин-тов] / Бабанский Ю. К., Сластенин В. А., Сорокин Н. А. и др.; под ред. Ю. К. Бабанского (2-е изд., доп. и перераб). – М. : Просвещение, 1988. – 479 с.
59. Песталоцци И. Г. Избранные педагогические сочинения; (в 2-х т) / И. Г. Песталоцци. – М. : Педагогика, 1981. – Т. 1–2.
60. Пикельная В. С. Теоретические основы управления (школоведческий аспект) /
В. С. Пикельная. – М. : Высшая школа, 1990. – 175 с.
61. Пикельна В. С. Управління школою / В. С. Пикельна, О. А. Удод. – Науково-метод. об'єд. пед. інновацій «Альфа», 1998. – 284 с.
62. Подласый И.П. Педагогика : новый курс; (в 2-х кн.) / И. П. Подласый. – М. : Владос, 1999. – 573 с.
63. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» (пер. з англ. : ВГО «Україна.

- Порядок денний на XXI століття»). – К. : Інтелсфера, 2000. – 360 с.
64. Профільне навчання : теорія і практика; зб. наук. праць [за матеріалами методолог. семінару АПН України]. – К. : Пед. преса, 2006. – 200 с.
65. Раченко И. П. Принципы научной организации педагогического труда / И. П. Раченко. – К. : Рад. школа, 1990. – 186 с. (В вопр. и ответах).
66. Самодрин А. П. Впровадження системи профільного навчання в умовах регіону : науково-методич. посібник / А. П. Самодрин. – Кременчук : ПП Щербатих, 2008. – 110 с.
67. Самодрин А. П. Вступ до профільного навчання : навч. посібник [для студ вищих навч. закладів] / А. П. Самодрин. – Кременчук : ПП Щербатих, 2005. – 188 с.
68. Самодрин А. П. Педагогічна організація регіону : теорія і практика : [монографія] А. П. Самодрин. – Кременчук : ПП Щербатих, 2006. – 232 с.
69. Самодрин А. П. Профільно-диференційована школа як педагогічна проблема; (в 2-х ч.; ред. Самодрин А. П.) / А. П. Самодрин. – Кременчук : МО України, 1995. – Ч. 1. – 62 с. – 1998. – Ч. 2. – 97 с.
70. Самодрин А. П. Профільне навчання в середній школі : [монографія] А. П. Самодрин. – Кременчук : ВЦ СГЕІ, за участю РВЦ ПНТУ, 2004. – 384 с.
71. Самодрин А. П. Технологія відбору учнів до профілів навчання в умовах профільно-диференційованої школи : формування профілів у 6–11 (12), 5–9 класах гімназії, 8–11 (12) класах ліцею : [монографія] / Самодрин А. П., Забеліна О. В., Куліш Н. М. – Кременчук : Про-Графіка, 1999. – 89 с.

72. Сериков В. В. Формирование у учащихся готовности к труду / Сериков В. В. – М. : Педагогика. – 1988. – 192 с.
73. Сисоєва С. О. Психологія та педагогіка : підручник [для традиційної та дистанційної форми навчання] / С. О. Сисоєва, Т. Б. Поясок. – К. : Міленіум, 2005. – 520 с.
74. Сухомлинский В. А. Павлышская средняя школа / В. А. Сухомлинский. – М. : Просвещение, 1979. – 393 с.
75. Сухомлинский В. А. Разговор с молодым директором (т. 4; избр. произведения в 5 т.) / В. А. Сухомлинский. – К. : Рад. школа, 1980. – С. 413–667.
76. Унт И. Э. Индивидуализация и дифференциация обучения / И. Э. Унт. – М. : Просвещение, 1990. – 192 с.
77. Управление развитием школы. Пособие для руководителей образовательных учреждений (под ред. М. М. Поташника, В. С. Лазарева). – М. : Новая школа, 1995. – 464 с.
78. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания. Опыт педагогической антропологии (собр. соч.) / К. Д. Ушинский. – М. : Изд-во : АПН РСФСР, 1950. – Т. 8. – 776 с. – Т. 9. – 628 с.
79. Фіцула М. М. Педагогіка / М. М. Фіцула. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 542 с.
80. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищих пед. закладів освіти] / М. М. Фіцула. – К. : ВЦ «Академія», 2002 с. – 528 с.

81. Чередов И. М. Формы учебной работы в средней школе / И. М. Чередов. – М. : Просвещение, 1988. – 160 с.
82. Шамова Т. И. Дидактическая система средств активизации учения школьников / Т. И. Шамова // Сов. педагогика. – 1979. – № 3. – С. 11–16.
83. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник / В.В. Ягупов. – К: Либідь, 2002. – 560с.
- Допоміжна
84. Ващенко Г. Г. Виховний ідеал / Григорій Ващенко. – Полтава, 1998. – 78 с.
85. Вернадский В. И. Письма о высшем образовании в России / В. И. Вернадский // Вестник воспитания. – 1913. – № 5. – С. 1–17.
86. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко . – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
87. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії : монографія / І.А. Зязюн. – Черкаси : Вид-во ЧНУ імені Б. Хмельницького, 2008. – 608 с.
88. Кремень В. Г. Інноваційність і освіта / В. Г. Кремень // Моделі розвитку сучасної української школи : Матеріали Всеукраїнської наук.-практич. конф. 11-13 жовт. 2006., м. Черкаси – Сахнівка. – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – С. 9–14.
89. Кун Т. Структура научных революций (пер. с англ.) / Томас Кун. – М. : Прогресс, 1975. – 288 с.
90. Лосев А. Ф. Философия. Мифология. Культура / А. Ф. Лосев. – М. : Политиздат, 1991. – 525 с.
91. Лутай В. С. Основне питання сучасної філософії і реформування освіти / В. Лутай // Освіта і управління. – 1998. – № 3. – С. 7–19.

92. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти / Лутай В. С. – К. : Центр «Магістр-М», 1996. – 256 с.
93. Моисеев Н. Н. Человек и ноосфера / Н. Н. Моисеев. – М. : Молодая гвардия, 1990. – 352 с.
94. Ничкало Н. Г. Філософія сучасної освіти // Педагогіка і психологія. - 1996. - №4.
95. Николис Дж.. Динамика иерархических систем. Эволюционное представление / Николис Дж. – М. : Прогресс, 1989. – 488 с.
96. Побиск Георгиевич Кузнецов : Идеи и жизнь. – М. : Концепт, 1998. – 119 с.
97. Полани М. Личностное знание: на пути к посткритической философии; (пер. с англ.; предисл. В. А. Лекторского; общ. ред. В. А. Лекторского, В. И. Анисимова) / М. Полани. – М. : Прогресс, 1985. – 344 с.
98. Пригожин И. Р. Природа, наука и новая рациональность / И. Р. Пригожин // Философия и жизнь. – 1991. – № 7. – С. 36.
99. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» (пер. з англ. : ВГО «Україна. Порядок денний на ХХІ століття»). – К. : Интелсфера, 2000. – 360 с.
100. Раченко И. П. Принципы научной организации педагогического труда / И. П. Раченко. – К. : Рад. школа, 1990. – 186 с. (В вопр. и ответах).
101. Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології та педагогіці : навч. посібник / В. В. Рибалка. – Одеса : Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 575 с.

102. Розин В. М. Специфика и формирование естественных, технических и гуманитарных наук / Розин В. М. – Красноярск : Изд-во ун-та, 1989. – 198 с.
103. Самодрин А. П. Формування навчально-освітнього простору регіону : [монографія] А. П. Самодрин. – Кременчук : ПП Щербатих, 2006. – 456 с.
104. Феномен інновації : освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г.Кременя. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 472 с.
105. Философия образования: состояние, проблемы и перспективы // Вопросы философии. – 1995. – № 11. – С. 3–34.
106. Франкл В. Человек в поисках смысла (пер. с англ. и нем.) / Франкл. – М:Прогресс, 1990. – 368 с.
107. Фрейре Пауло. Освіта як практика свободи / Фрейре Пауло. Формування критичної свідомості. – К, 2003.

Тематичний зміст з курсу
«ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ»

Передумови виникнення дистанційної освіти, сутність ДН

Інформатизація освіти. Модернізація системи освіти в Україні через реалізацію концепції відкритої освіти. Основні принципи системи відкритої освіти. Сучасність і актуальність впровадження і використання E-learning у закладах освіти. Дистанційне навчання (ДН) як елемент системи відкритої освіти. Історія розвитку дистанційної освіти, вітчизняний і закордонний

досвід. Визначення та сутнісні ознаки дистанційної освіти і дистанційного навчання.

Нормативно-правова база ДН

Нормативно-правові основи організації й управління дистанційним навчанням

Нормативно-правова база системи дистанційного навчання (концепції, закони, положення). Права та обов'язки суб'єктів дистанційного навчання. Уніфіковані вимоги до електронних навчальних курсів.

Сутність понять

Сучасні підходи до визначення базових понять ДН: електронна освіта, електронні освітні ресурси (ЕОР), змішане (гібридне) навчання, інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання, синхронний/асинхронний режими (комунікація). Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання. Створення єдиного інформаційно-освітнього середовища підтримки функціонування і розвитку систем мережевого ДН – веб-середовище ДН. Умови реалізації ДН: дидактичні, психолого-педагогічні, організаційно-педагогічні.

Забезпечення ДН

Види забезпечення ДН: нормативне, науково-методичне, системотехнічне, матеріально-технічне, кадрове. Використання технічних та спеціалізованих програмних засобів організаційної підтримки ДН. Використання стандартизованих процедур і протоколів взаємодії у мережевих системах ДН. Використання електронних навчально-методичних комплексів (ЕНМК): вимоги до проектування, структури, змісту, технічного забезпечення. Засоби інформаційного забезпечення ДН: мультимедіа, віртуальна реальність, автоматизована навчальна система на основі гіпертекстової технології.

Характеристика основних та специфічних принципів

Розгляд специфічних принципів ДН, що полягають у використанні Інтернет для доступу до навчальних матеріалів, інтерактивної взаємодії між

суб'єктами навчання; групи принципів ДН, сформованих внаслідок активного розвитку та використання інформаційних технологій.

Класифікація форм

Виділення спеціальних класів форм: самонавчання, індивідуалізоване навчання, фронтальне навчання, навчання «групи групою». Класифікація форм організації навчання з урахуванням технологічних можливостей ДН: лекції різних видів, практичні заняття, семінари, лабораторні роботи, консультації, проекти, індивідуальні навчально-дослідні завдання, контрольні заходи.

Компетентісний підхід у ДН

Учасники освітнього процесу. Базові компетенції Ради Європи. Склад змісту інформаційної компетенції майбутнього вчителя. Вимоги до вчителя початкової школи при організації ДН: загальні та спеціальні. Види готовності вчителів початкової школи до ДН: функціональна, особистісна, теоретична, практична, тимчасова, довготривала, загальна, спеціальна, психологічна та професійна.

Тьюторський супровід ДН

Викладач/куратор-тьютор як суб'єкт дистанційного освітнього процесу. Функції тьютора: організаційна, інформаційна, комунікативна, розвивальна, соціальна, технічна. Професійні компетентності викладача-тьютора.

Організація й можливості Інтернет

Адресація в Інтернет. Гіпертекстова логіка перегляду документів. Веб-сервіс, браузері. Інформаційно-пошукові системи. Електронна пошта та передача даних. Файлові ресурси Інтернет. Освітні ресурси. Використання мобільного навчання в освіті. QR-коди у мобільному навчанні. Зчитування QR-кодів та можливості їх використання: передача інформації, швидкий доступ, інтеграція друкованих видань із веб-ресурсами.

Використання Веб-технологій

Поняття і можливості Веб-технологій. Соціальні сервіси Веб 2.0, Веб 3.0. Педагогічні можливості та функції соціальних мереж. Функціональні можливості

соціальних мереж загальної тематики (MySpace, Вконтакте, Однокласники) Організація освітньої діяльності в соціальній мережі Facebook. Відеохостинг (поняття та найпоширеніші сервіси). Використання аудіовізуальних засобів навчання в ДН. Соціальні фотосервіси, мультимедіа (навчальні тексти, графіка, аудіо, відео), інтерактивні відео (YouTube).

Хмарні сервіси для ДН

Хмарні обчислення. Хмарні сервіси. Хмарні технології як система надання користувачеві повсюдного і зручного мережевого доступу до загального пулу інформаційних ресурсів (мереж, серверів, систем зберігання даних, додатків і сервісів). Послуги, що надаються хмарними системами. Категорії (типи) «хмар» за формою власності. Хмаро орієнтоване навчальне середовище (ХОНС). Системи колективної розробки контенту, створення та колективне редагування Googleдокументів: робота з текстовими файлами, електронними таблицями, малюнками, формами, презентаціями.

Можливості Веб-технологій для ДН

Соціальний сервіс Вікі (Wiki), що дозволяє створювати контент «громадська сторінка». Мережеві щоденники (блоги). Аудіоблоги (підкасти), скрінкасти. Блогосфера. Налаштування системи навігації у блогах. Поняття веб-конференції (вебінару). Основні функціональні можливості. Види вебінарів: промовебінар, відкритий вебінар, корпоративний, іміджевий, онлайн курси. Платформи для проведення вебінарів.

Теорія педагогічного контролю

Змістові та організаційні аспекти проблеми педагогічного контролю. Принципи, функції та вимоги як основа змістової складової теорії педагогічного контролю. Основні типи контролю: вхідний, поточний та заключний. Методи поточного контролю: тестування, анкетування, самоконтроль, метод рейтингових оцінок та проектно-комунікативні методи.

Можливості тестування в ДН

Особливості тестування у системах дистанційного навчання. Основні психолого-педагогічні вимоги до контрольнo-діагностичних завдань. Етапи створення тестового інструментарію, типи тестових завдань, вимоги до них. Класифікація тестів та їх характеристика за групами. Формати тестових завдань. Види питань тестів. WEB-сервіси тестування знань. Створення тестів на прикладі програм My Test, Hot Potatoes та Moodle.

Рекомендації, інструменти, методи

Взаємодія між учасниками освітнього процесу під час ДН. Створення комунікативного простору. Вибір місця, часу, темпу і траєкторії навчання. Критерії вибору засобів організації ДН. Основні форми онлайн-комунікації. Реалізація комунікаційної структури за допомогою різних сервісів.

Ресурси для організації та наповнення контенту

Класифікація ресурсів за типами взаємодії з навчальною інформацією. Групування ресурсів в дидактичний комплекс за основними блоками (інформаційно-змістовий, контрольнo-комунікативний; коректувально-узагальнювальний). Приклади корисних ресурсів за категоріями.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2014. 140 с.
2. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / за ред. Гуревича Р.С. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с.
3. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / Кухаренко В.М. та ін. Харків : «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с.
4. Муковіз О.П. Основи організації дистанційного навчання у системі неперервної освіти : [методичні рекомендації]. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 66 с.

5. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. ГО «Смарт освіта», 2020. 72 с.
6. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах : посібник / автори: Богачков Ю.М., Биков В.Ю., Пінчук О.П., Манако А.Ф., Вольневич О.І., Царенко В.О., Ухань П.С., Мушка І.В. / Наук. ред. Ю.М. Богачков. К.: Педагогічна думка, 2012. 160 с.
7. Технологія створення дистанційного курсу : Навч. посібн. / За ред. В.Ю. Бикова та В.М. Кухаренка. К. : Міленіум, 2008. 324 с.
8. Шиман О. І. Формування основ інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02/НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2005. 194 с.
9. Шиман О. І. Основи інформатики : навч.-метод. посіб. : у 2 ч. Бердянськ : 2013. Ч. 1: Теоретичні основи інформатики. 147 с.

Допоміжна

10. Антошук С.В., Гравіт В.О. Основи організації дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті : наук. посіб. Суми: НІКО, 2015. 180 с.
11. Біляй Ю. П. Методична система підготовки майбутніх учителів математики та інформатики до використання технологій дистанційного навчання : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2018. 255 с.
12. Біляй Ю. П. Формати подання навчальних ресурсів / Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №2 Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Зб наукових праць / Редрада.–К.:НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. №8(15). С. 198-202.
13. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. К: Атіка, 2009. 684 с.
14. Гуржій А. М., Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів.

Інформаційні технології в освіті: зб. наук. праць. Вип. 15. Херсон: ХДУ, 2013. С. 30–37.

15. Гуревич Р. С. Навчання у телекомунікаційних освітніх проектах (з досвіду роботи). Вінниця : «Ландо», 2007. 138 с.

16. Засоби і технології єдиного інформаційного простору/за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука/Інститут засобів навчання АПН України. Київ: Атіка, 2004. 240 с.

17. Кадемія М. Ю., Шестопалюк О. В., Кобися В. М. Використання сервісів соціальних медіа в навчальному процесі ВНЗ: Блоги, Веб-квести, Блог-квести: навчально-методичний посібник (видання 2-е, доповнене). Вінниця: ТОВ «Ландо ЛТД», 2014. 236 с.

18. Кухаренко В.М., Сиротенко Н.Г., Молодих Г.С., Твердохлебова Н.Є. Дистанційний навчальний процес : навч. посіб. / За ред. В.Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2005. 292 с.

19. Петухова Л. Є. Теоретичні основи підготовки вчителів початкових класів в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища: монографія. Херсон: Айлант, 2007. 220 с.

20. Полат Е.С. Педагогические технологии дистанционного обучения. М. : Академия, 2008. 400 с.

21. Сисоєва С.О., Осадчий В.В., Осадча К.П. Професійна підготовка викладача-тьютора: теорія і методика: навч.-метод. посіб. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. Київ; Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2011. 280 с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Головний інформаційний сайт освітян України. URL: <http://osvita.ua/>

2. Інформаційні ресурси порталу «Нова українська школа».URL: <https://nus.org.ua/>

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.
URL: <http://www.president.gov.ua/ru/documents/15828.html>
4. Омельченко Т.Г. Використання соціальних сервісів ВЕБ 2.0 для проектування інформаційних систем. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em12/content/09otgsio.htm>
5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
6. Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України від 25.04.2013. № 466. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
7. Програми і методики для початкової школи. URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/list/code-bd57d40b26>
8. Про затвердження положення про Національну освітню електронну платформу: Наказ МОН від 22.05.2018 р. № 523. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0702-18> (дата звернення: 22.03.2018).
9. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси: Наказ МОН молодьспорт України від 01.10.2012 р. № 1060 {Із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки № 1061 від 01.09.2016, № 1662 від 22.12.2017} URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>
10. Про затвердження положення про електронний підручник: Наказ МОН від 02.05.2018 р. №440. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/06/28/nakaz-mon-vid-02-05-2018-440-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-elektronnyj-pidruchnyk/>
11. Про заходи щодо впровадження електронного навчального контенту: Наказ МОНмолодьспорту України від 1.04.2011 р. № 302.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/file/v0302736-11>
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
13. Що таке Вебінар? // Технології Веб 2.0. URL: <http://web2.in.ua/2010/01/18/scho-take-vebinar.html>

Тематичний зміст з курсу
ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.

Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби». Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти.

Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.

Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти: Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Приклади з законодавчо-нормативної бази окремих країн. Освітні закони України, сучасна освітня нормативно-правова база (Положення про спеціальну школу, Положення про ПМПК, Положення про індивідуальне навчання, Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, інструктивно-методичні листи МОН України щодо організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Основні завдання, принципи, методи, засоби психологічного і соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.

Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна та горизонтальна структура; спеціальні заклади дошкільної та загальної середньої освіти, навчально-реабілітаційні та оздоровчі багатопрофільні центри тощо). Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти. Розгляд і обговорення окремих контроверсійних питань освіти дітей з особливими потребами.

Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.

Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Команда супроводу та її діяльність в умовах інклюзивного закладу освіти. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.

Курикулум освітнього та корекційно-розвивального процесів в закладі з інклюзивним навчанням.

Індивідуальний навчальний план та його складові.

Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові. Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами. Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація. Реалізація курикулуму в навчальному процесі. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму. Необхідність використання індивідуального плану у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану. Технологія розробки індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану.

Технологія педагогічної взаємодії між суб'єктами інклюзивної освіти в закладі загальної середньої освіти.

Суб'єкти інклюзивної освіти (органи управління освітою, адміністрація закладу загальної середньої освіти, команда супроводу, батьки дитини з ООП). Базові положення Постанови Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 р. № 872 Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017). Алгоритм дій суб'єктів освіти при створенні інклюзивного класу (на рівні органу управління освітою, керівника закладу освіти, групи фахівців індивідуального супроводу дитини з особливими освітніми потребами, батьків дитини).

Роль керівника закладу загальної середньої освіти, учителя-класовода в організації навчання дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі. Сучасні підходи до створення індивідуальної програми розвитку дитини з ООП і організації роботи команди психолого-педагогічного супроводу у початковій школі. Асистент учителя як член команди супроводу: основні функції, завдання, необхідні компетентності, посадова інструкція асистента учителя. Документація учителя-класовода і асистента педагога в інклюзивному класі початкової школи. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в освітнє середовище (налагодження стосунків з педагогами та персоналом школи, обмін конструктивною інформацією, волонтерство та адвокатство батьків). Захист прав учасників освітнього процесу в інклюзивному класі (права дитини з ООП на якісну освіту, нормування та оплати праці учителя-класовода, асистента педагога, асистента дитини). Інтеграція різних форм і видів навчання дитини з ООП молодшого шкільного віку в системі інклюзивної освіти.

Список рекомендованої літератури

1. Архітектурна доступність шкіл: навчально-методичний посібник/за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В; колек. авторів: Азін В.О., Грибальський Я.В., Байда Л. Ю., Красюкова- Еннс О .В. – К., 2012. – 88 с.
2. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю.М. Найда, під заг. ред. М.Ф. Войцехівського. — К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. — 172 с.
3. Біла О. О. Першооснови соціально-педагогічного проектування: навчально-методичний посібник / О. О. Біла. – Одеса: Астропринт, 2012. – 260 с.

4. Білецька Л. Інклюзивне навчання : перші кроки в Україні/Л. Білецька // Дошкільне

виховання. – 2007. – № 4. – С. 12 – 15.

5. Даниленко Л. І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх

інновацій/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч.– мет. пос.

/Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л. І., –

К: 2007. – 128с.

6. Данілавічюте Е. А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально- методичний посібник / За ред. А.А. Колупаєвої. – К: Видавнича група «А.С.К.», 2012. (Серія «Інклюзивна освіта»).

7. Єфімова С. М. Налагодження партнерських стосунків з родинами / Інклюзивна школа:

особливості організації та управління: Навч. – мет. пос. /Кол. авторів: Колупаєва А. А.,

Найда Ю. М., Софій Н. З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л. І. – К: 2007. – 128с.

8. Єфімова С. М., Корольок С. В. Лідерство та інклюзивна освіта: навчально- методичний

посібник / За заг. ред. Колупаєвої А. А. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. –

164 с.

9. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»//Відомості Верховної Ради. –

2006. – № 2 – 3. – С. 36 – 42.

10. Засенко В. В. Інтеграція осіб з порушеннями слуху: проблеми, пошуки, перспективи/Крок до компетентності та інтеграції в суспільство: Науково-методичний

збірник/В. В. Засенко. – К.: Контекст, 2000. – 286 с.

11. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навч.-мет. пос. / Кол. упорядн.:

Патрикеева О. О., Софій Н.З., Луценко І. В., Василяшко І. П. Під заг. ред. Шинкаренко В., — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. – 96 с.

12. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В.

Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с.

13. Колупаєва А. Особливості управління інклюзивною школою / Колупаєва А., Софій Н.,

Найда Ю. // Директор школи. – 2011. – №11(635). – С. 23.

14. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва

А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного

розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. – К: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.

15. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. – К: «Самміт-

Книга», 2009. – 272 с.

16. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально- методичний посібник / за заг.

А. А. Колупаєвої. – К: «А.С.К.», 2012. – 308 с.

17. Колупаєва А.А., Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. – К. : «А.С.К.», 2012. – 192 с.
18. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А.А.Колупаєва, О. М.Таранченко. – Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 160 с.
19. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка / А.А.Колупаєва, О. М.Таранченко. – Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 112 с.
20. Корж. А. С. Подготовка образовательного учреждения к инклюзивному образованию / А. С. Корж, Г. В. Скокова, Т.И., Брянцева // Начальная школа. – 2014. – № 4. – С. 89–90.
21. Кравченко Г.Ю. Інклюзивна освіта / Г.Ю. Кравченко. – Х: Ранок, 2014. – 144 с.
22. Ленів З. П. Арттерапія в інклюзивній освіті /З. П. Ленів // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19.Корекційна педагогіка та психологія: [зб. наук. пр.]. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 11. – С. 96 – 98.
23. Лернер Е.И. Похожие и непохожие. Отношение к детям с ограниченными возможностями. – М.: Акад. проект, 2001. – 64 с.

24. Максимова Н. Ю., Милютіна Е. Л. Курс лекцій по детської патопсихології: Учебное

пособие. – Ростов н. /Д.: Феникс, 2000. – 576 с.

25. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків:

[навчальний посібник] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2005. – Ч. I. – 272 с.

Допоміжна

1. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб.] /О.В.Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 288 с.

2. Матвеева Н. О. Інклюзивна освіта: навчально-методичний супровід самостійної роботи

студентів / Н. О. Матвеева. – Івано-Франківськ, 2015. – 160 с.

3. Методичне забезпечення діяльності педагогічних працівників дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів щодо роботи з дітьми, які мають особливості психофізичного розвитку: Наук.-метод. пос. / За ред..Н.І.Клокар, О.В.Чубарук. – Біла Церква: КОШОПК, 2006. – 121 с.

4. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах//

Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872.

5. Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю // Наказ

МОН України від 05.12.2005 р. № 691.

6. Програма курсу «Асистент вчителя в системі інклюзивного навчання» Упор.матеріалів: Красюкова-Еннс О.В., Найда Ю.М., Байда Л.Ю. – К.: Канадський центр вивч. Інвал.; ВФ «Крок за кроком», 2012. – 12 с.

7. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку/За ред. Вавіної Л.С. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
8. Рейда К. Навчально-реабілітаційний центр для дітей із вадами фізичного та розумового розвитку// Дефектологія. – 2001. – №3. – С.46-47.
9. Розвиток політики інклюзивних шкіл. Інтегроване планування послуг, їх надання та фінансування в Канаді: посібник/ Дж.Блейз, Е.Чорнобой, Ш.Крокер, Е.Страт, О.Красюкова- Еннз.- К:Паливода А.В., 2012. -46 с.
10. Синьова Є.П. Тифлопедагогіка. Теорія виховання сліпих та слабозорих дітей / Є.П.Синьова. – Київ, 2009. – 212 с.
11. Сиротюк О.Л. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. Діагностика, корекція і практичні рекомендації батькам і педагогам / О.Л.Сиротюк. – М.: ТЦ Сфера, 2003. –125 с.
12. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями/ Авт.-упор. Безпалько О.В., Губарева Т.Г. – К: Метод. рек., 2002. – 212 с.
13. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/За заг. редакцією Колупаєвої А.А. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 124 с.
14. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: Навч. пос. /

А.М.Ананьєв, С.В.Воронова, М.В.Малік та ін.; за заг. ред. С.К.Хаджирадевої.
– К.: Освіта

України, 2014. – 244 с.

17. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
www.zakon3.rada.gov.ua .

2. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект) // Міністерство освіти і
науки

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.

3. Концепція розвитку інклюзивної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки
України від

01.10.2010 №912) // Міністерство освіти і науки [Електронний ресурс]. –
Режим доступу:

www.mon.gov.ua

4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої
школи

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

5. Освітній портал «Педагогічна преса» [http://pedpresa.ua/185635-osvityan-](http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-)
[zaproshuyut-na-](http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-)

[vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html](http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html)

6. Постанова Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 р. № 872 Про
затвердження Порядку

організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (із змінами,

внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/872-2011-%D0%BF> .

7. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Державного стандарту

початкової освіти» від 21.02.2018 №87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

www.kmu.gov.ua

8. Постанова Кабінету міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на

надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-%D0%BF> .

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 «Про оплату праці

працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці

працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери (із

змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF)

[2002-%D0%BF](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF).

Тематичний зміст з курсу
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ФАХОВИХ
ДИСЦИПЛІН

Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ЗВО.

Вступ до навчальної дисципліни. Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу вищої школи. Особливості організації навчального процесу у вищій школі. Місце і роль «Методики викладання педагогіки та фахових дисциплін у вищій школі» в системі педагогічних дисциплін. Предмет, зміст, структура методики викладання у вищій школі. Мета і завдання методики викладання, її значення для формування професійно-цінних компетентностей викладача.

Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ЗВО.

Навчально-методичний комплекс спеціальності та окремих навчальних дисциплін. Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) і освітньо-професійна програма (ОПП) курсу. Навчальний графік, робочі програми та тематичні плани. Організація аудиторної роботи зі студентами. Системно-блочна організація змісту самостійної навчальної діяльності студентів. Організація праці викладача. Організація роботи кураторів груп у вищій школі. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.

Методичні основи підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів.

Типові види навчально-методичних матеріалів у вищій школі. Загальні методичні основи підготовки підручників з фахово орієнтованих дисциплін. Методичні вимоги до підготовки навчальних посібників. Методика підготовки навчальних і робочих програм з фахових навчальних дисциплін. Підготовка методичних порад, тестових завдань та інших навчально-

методичних і дидактичних матеріалів. Загальні питання методики підготовки мультимедійних навчально-методичних матеріалів для організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ЗВО. Модульна система організації навчального процесу й рейтинговий контроль знань студентів. Поняття про сутність контролю, його компоненти. Функції контролю. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів. Методи і форми контролю знань студентів. Самооцінка та здійснення самооцінювальної діяльності суб'єктом навчальної діяльності. Система вмінь самоорганізації й самоконтролю студентів

Практична підготовка магістранта: організація педагогічної (асистентської), виробничої та науково-дослідної практики. Практична підготовка магістранта, асистентська практика, організація асистентської практики. Виробнича практика, організація виробничої практики. Організація та особливості науково-дослідної практики. Наскрізна програма практик.

Форми і методи навчання у вищій школі. Лекція як провідна форма навчання у вищому навчальному закладі, функції лекції, класифікація лекцій, індуктивний і дедуктивний способи подачі навчального матеріалу, проблемна ситуація, методичні основи підготовки та проведення лекційних занять. Види лекцій: 1) за дидактичними завданнями (вступна, тематична, настановча, оглядова, заключна); 2) за способом викладу навчального матеріалу (проблемна, лекція-візуалізація, лекція-дискусія, лекція із запланованими помилками та ін.). Семінарське заняття, функції семінару, різновиди семінарів; методика підготовки та проведення семінарських занять. Методика організації та проведення лабораторних і практичних занять. етапи практичного заняття, завдання лабораторних занять, класифікація лабораторних занять за призначенням. Консультування як форма роботи зі студентами, класифікація консультацій. Організація самостійної роботи студентів, функції самостійної роботи, принципи

організації самостійної роботи, фактори успішності самостійної роботи, типи самостійної роботи, самостійна навчальна діяльність, форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності. Форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Іноваційні педагогічні технології навчання у викладанні фахових дисциплін.

Ділові ігри в процесі навчання. Евристичні технології у навчанні. Технології аналізу ситуацій (Action leaning). Кейс-метод, конструктор кейс-методу. Метод проектів у навчанні.

Технологічні засади інформатизації викладання фахових дисциплін.

Суть інформатизації педагогічного процесу. Інформаційні технології навчання. Національна е-платформа. Технології SMART-освіти. Положення про електроний підручник, створення SMART-підручника. Хмарні технології у навчанні. Електронні тестові системи. Технології дистанційної освіти.

Список рекомендованої літератури

12. Методи навчання

За джерелом знань:

Словесні: лекція, навчальна дискусія тощо

Наочні: ілюстрування, презентація

Практичні: практичні роботи

13. Методи контролю

Усний та письмовий контроль:

індивідуальне опитування;

фронтальне опитування (модульна контрольна робота);

співбесіди;

14. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Залік	Сума
---	--------------	-------------

Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			Інд.	завл	Разо	М	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8					
5	6	6	6	6	10	5	6	10	60		40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

ставиться, якщо студент:

у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. застосовує теоретичні положення під час виконання практичних завдань;

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
------------------------	-----------------------	----------------

Добре	83 – 89	B
	75 - 82	C

– Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68 – 74	D
	60 - 67	E

Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, законів. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0 – 34	F

Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

14. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Матеріали до лекційних , практичних та семінарських занять.
3. Залікові питання.
4. Модульні контрольні роботи.

Рекомендована література

Основна

1. Баран О. І. Математичні мініатюри / О. І. Баран. – Харків: Основа, 2014. – 96 с.
2. Василюк А. Сучасні освітні системи: навч. посібник. / А. Василюк, Р. Пахоцінський, Н. Яковець. – Ніжин: НДПУ, 2010. – 139 с.
3. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко, – К: Знання, 2010. – 327 с.
4. Вікторенко І. Сходінками педагогічної професії : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» [для студентів денної та заочної форм навчання]. Напряму підготовки 6.010102 – Початкова освіта) / І. Вікторенко, В. Сипченко, Я. Топольник. – Слов'янськ: ДДПУ, 2014. – 256 с.
5. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. пос. / В. Ф. Дороз. – К: Центр учбової літератури, 2010. – 176 с.
6. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах: монографія / В. О. Коваль. – Умань: ПП, 2013. – 455 с.
7. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: навч.-метод. посібник / Л. В. Коваль. – Донецьк: ТОВ «Юго- Восток, Лтд», 2016. – 225 с.
8. П'ятакова Г. П. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: навч.-метод. посібн. / Г. П. П'ятакова, Н.М. Заячківська. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013.– 55 с.
9. Пентиліук М. І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей / М. І. Пентиліук. – К: Ленвіт, 2011. – 256 с.
10. Тихоненко А. Методико-математическая компетентность учителя начальной школы (на примере формирования общенаучного понятия

величини) А.Тихоненко.– Ростов н/Д: Феникс, 2011. – 304 с.

11. Тихоненко А. В. Подготовка учителя к обучению геометрии в начальной школе: учеб. пособие / А. В.Тихоненко, Ю. В.Трофименко, Е. А. Проценко / под ред. проф. А. В.Тихоненко. –Таганрог: Изд-во ТГПУ, 2011. – 280 с.

12. Тичина І. І. Модульна система вивчення оцінки знань здобувачів / І. І. Тичина, Г. Т. Грищенко – К: УДПУ, 2010. – 162 с.

13. Хижняк І. А. Особливості лінгводидактичної компетентності сучасного вчителя початкових класів та шляхи її формування / І. А.Хижняк / Науковий Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки: Педагогічні науки. – № 14 (239). – 2012. – С. 198 – 203.

14. Хижняк І. А. Компоненти професійно-педагогічної компетентності вчителів початкових класів / І. А. Хижняк / Лінгводидактика: методика, досвід, проблеми: збірник наукових праць / [За заг. ред. проф. В.І. Бадер] – Вип. І. – Слов'янськ: СДПУ, 2011. С. 91 –96.

Допоміжна

1. Алексюк А. М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання / А. М. Алексюк. – К, 1993.

2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України / А. М. Алексюк. – К : Либідь, 1998. – 560 с.

3. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти / Я. Я. Болюбаш. – К: ВВП «Компас», 1997. – 64 с.

4. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручник. – Вид 2-ге, без змін. – К: КНЕУ, 2006. – 384 с.

6. Дика Н. Курс сучасної літературної мови: тести і завдання // Диво слово. – 2003. – № 9. – С. 59-65.

7. Закон України «Про вищу освіту» // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 16. – С. 3-15.

8. Златів М. Л. Формування комунікативних умінь і навичок у студентів філологічних факультетів // УМЛШ – 2004. № 4. – С. 57-59.

9. Козлова Г. Проблеми підручника вищої школи. Освіта України. 2002.
10. Кузнецова Г. Інтерактивний методичний колоквиум як засіб формування вчителі-словесника // Дивослово. № 11, 2005.
11. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: Навч. Посібник. – К.: Академія, 2007.- 360 с.
- 10.Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс: Навч.-метод. Посібник / За ред. О.І. Потапенка. – К: Міленіум, 2006. – 332 с.
12. Остапенко Н. Місце моделювання викладання в педагогічному проектуванні (на матеріалі лінгвометодики вищої школи) // УМЛШ. – 2004. – № 2. – С. 41-46.
13. Остапенко Н. Формування національно-мовної особистості та розвиток зв'язного мовлення як проблема в лінгводидактиці вищої школи // УМЛШ. – 2002. – № 3. С. 35-38.
14. Падалка О. С. Педагогічні технології / О. С. Падалка, А. М. Нісімчук, І. О. Смолюк, О. Г. Шпак. – К.: Вид-во „Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, Наук. ред., головн. ред. колегії Книги Пам'яті України, 1995. – 253 с.
15. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: Монографія. – Черкаси, 2006. – 328 с.
16. Симоненко Т. Ефективні форми та засоби контролю в роботі над формуванням професійно. 51-54.
17. Симоненко Т. Реалізація у ВНЗ основних принципів викладання мови // УМЛШ, № 8, 2002.
18. Ярчук Н. В. Актуальні проблеми викладання СУЛМ у вищих навчальних педагогічних закладах // Вісник Житомирського педагогічного університету. – № 14. Житомир, 2004. С. 129-132.

16. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Інтернет-ресурси.

<http://194.44.152.155/elib/local/2859.pdf>

<http://www.twirpx.com/file/740219/>

http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/45099/

<http://eprints.zu.edu.ua/12563/1/15.pdf>

<https://www.google.com.ua>

Тематичний зміст з курсу

ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Засоби ІОС

Освітнє середовище нового типу і його складові, матеріальне й інтелектуальне забезпечення. Загальні підходи до використання засобів навчання в освітньому процесі (традиційних і електронних). Способи подання навчального матеріалу з використанням засобів навчання нового покоління – новітніх програмно-апаратних засобів і засобів телекомунікацій, їх адаптивність, індивідуалізація, багатомодальність, інтерактивність. Медіа-системи, які є програмно-апаратними комплексами, що містять: тексти, аудіозаписи, статичні зображення, анімаційні зображення, відеофрагменти, відповідні засоби відтворення через комп'ютер та мультимедійні апаратні засоби – мультимедійний проектор й сенсорну дошку.

Умови формування ІОС

Нормативно-правова база формування інформаційного освітнього простору. Визначення поняття інформаційного освітнього середовища (ІОС), його складові, характеристики, загальні положення та умови формування (психолого-педагогічні і санітарно-гігієнічні). Особливості навчальної діяльності учнів і вчителів у ІОС, підготовка педагогічних кадрів для роботи в ІОС.

Сутність понять

Сучасні вимоги до ресурсного забезпечення освітнього процесу в умовах реформування Нової української школи, впровадження Національної освітньої еплатформи, сутність її основних понять. Розкриття понятійно-термінологічного апарату («електронна освіта (e-освіта, e-learning)», «освітній контент», «електронні освітні ресурси (ЕОР)», «електронні засоби

навчального призначення (ЕЗНП)», «освітня електронна платформа (е-платформа)», «електронний підручник (епідручник, ЕП)»).

Ресурсні бази

Аналіз навчального електронного контенту, розміщеного на сайтах виробників навчально-методичної літератури, особливо, зразків варіативних електронних версій підручників для Нової української школи з електронної бібліотеки сайту Інституту модернізації

Класифікаційні ознаки

Класифікація типів ЕОР за певними класифікаційними ознаками (за функціональним призначенням, за цільовим призначенням, за групою користувачів, за природою основних даних, за способом організації діяльності користувача, за способом доступу, залежно від форми власності). Відповідність ЕОР загальним принципам навчання (науковості, доступності, проблемності, наочності, свідомості систематичності і послідовності), а також специфічним (адаптивності, інтерактивності, інтелектуалізації).

Функціональний підхід

Розгляд функціонального підходу до раціонального вибору ЕОР, сутності кожної з функцій (візуалізації об'єкту навчання, тренінгової, корекційної, інтеграційної, адаптаційної, компенсаторної).

Психолого-педагогічні вимоги

Урахування при впровадженні ЕОР вікових особливостей фізичного і психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку. Положення нової освітньої парадигми, введення поняття «нова писемність». Ергономічні вимоги до оформлення ЕОР.

Санітарно-гігієнічні вимоги

Дотримання санітарно-гігієнічних вимог до організації навчального процесу в ІОС, запобігання розвитку комп'ютерного зорового синдрому, організація фізкультхвилинок та гімнастики очей. Рекомендації вчителю по організації навчальної діяльності учнів з ЕОР, запобігання їх психологічної залежності. Використання спеціальних здоров'язберігаючих ЕОР.

ЕОР як засіб наочності

Ефективність використання наочних навчальних засобів у початковій школі на різних етапах освітнього процесу. Комбінування всіх форм відображення даних, розуміння і гнучке застосування характеристик та можливостей існуючих видів комп'ютерних інформаційних середовищ.

Різновиди ЕОР для ПШк

Розкриття змістового потенціалу основних різновидів ЕОР для початкової школи – текстографічних, у т. ч. гіпертекстових, та мультимедійних, у т. ч. ППЗ, технологічних особливостях роботи з ними та методичної доцільності їх застосування для навчання, виховання та розвитку молодших школярів. Раціональне поєднання текстових і графічних методів представлення навчального матеріалу в ЕОР.

Варіативні електронні підручники

Ознаки електронного підручника (ЕП) як базового елемента ЕОР. Напрями застосування ЕП в освітньому процесі. Основні компоненти ЕП. Формування спеціальних компетентностей користувачів ЕП.

Складові НМК

Перегляд складових варіативних навчально-методичних комплектів (НМК) для різних дисциплін початкової школи (підручники, посібники для вчителів, робочі зошити для учнів, матеріали для опитування і тести для експрес-контролю).

Особливості представлення даних

Психолого-педагогічні умови використання мультимедійних ЕОР у навчальному процесі початкової школи. Вимоги до структури і змісту мультимедійних ЕОР, етапи розробки.

Варіативність видів та дидактичних можливостей

Види мультимедійних посібників (в форматах презентацій (.ppt, .pps), флеш-об'єктів (.swf), відеофрагментів (.avi)). Доцільність використання мультимедійних ЕОР з огляду на їх дидактичні можливості (автоматична демонстрація, керований показ чи інтерактивний інтерфейс для закріплення й

контроль знань). Особливості організації уроків з мультимедійною підтримкою.

Організаційне використання ППЗ в ПШк

Врахування варіативності організаційного використання ППЗ в освітньому процесі початкової школи (демонстрація, фронтальна лабораторна робота чи індивідуальний практикум). Аналіз методичної доцільності, змісту, ієрархічної побудови ППЗ, внутрішньої структури представлення папок і файлів.

ППЗ для закріплення й контролю знань

Розгляд можливостей реалізації комп'ютерних методів оцінювання успішності молодших школярів як на підготовчому етапі, так і на етапі проведення контрольних заходів: з використанням контролюючих модулів ППЗ, тестових оболонок, спеціальних онлайн-сервісів, які пропонують зручний інструментарій створення тестів, вікторин, дидактичних ігор, загадок, ребусів, кросвордів тощо.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Співаковський О. В., Петухова Л. Є., Коткова В. В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта». Херсон: Айлант, 2012. 386 с.
2. Шакотько В. В. Методика використання ІКТ у початковій школі: навч.метод. посіб. Київ: ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2008. 128 с.
3. Шиман О. І. Формування основ інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02/НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2005. 194 с.
4. Шиман О. І. Використання сучасних інформаційних технологій: навч.-метод. посіб. 2-ге вид., допов. і переробл. Запоріжжя: «Просвіта», 2012. 240 с.
5. Шиман О. І. Методика навчання інформатики в початковій школі: навч.-метод. посіб.: у 3 ч. Бердянськ, 2017. Ч. 3: Інтегративний напрямок. 82 с.

Допоміжна

1. Биков В. Ю., Лапінський В. В. Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2012. №2. С. 3–6.
2. Бондаровська В. М. Психологічні аспекти використання комп'ютера :Небезпека нових інформаційних технологій та розвиток здібностей дітей за допомогою комп'ютера. Психолог. 2005. №25. С. 5–62.
3. Гуржій А. М., Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. Інформаційні технології в освіті: зб. наук. праць. Вип. 15. Херсон: ХДУ, 2013. С. 30–37.
4. Жук Ю. О. Характерні особливості поведінки у комп'ютерно-орієнтованому навчальному середовищі. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2001. Випуск 4. С. 5–11.
5. Засоби і технології єдиного інформаційного простору/за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука/Інститут засобів навчання АПН України. Київ: Атіка, 2004. 240 с.
6. Мельник О. М. Проектування електронних освітніх ресурсів з математики для учнів початкової школи: методичні рекомендації. Київ: КОМПРИНТ, 2016. 72 с.
7. Морзе Н. В., Глазунова О. П. Оцінювання якості електронних навчальних ресурсів. Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту імені В. Гнатюка. Тернопіль, 2008. №7. С. 3–19.
8. Олефіренко Н. В. Проектування дидактичних електронних ресурсів на засадах функціонального підходу: навч. посібник. Харків: ХНПУ, 2014. 72 с.
9. Олефіренко Н. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до проектування дидактичних електронних ресурсів: монографія. Харків: ХНПУ, 2014. 330 с.

10. Петухова Л. Є. Теоретичні основи підготовки вчителів початкових класів в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища: монографія. Херсон: Айлант, 2007. 220 с.
11. Полька Н. С., Платонова А. Г. Оновлення гігієнічних вимог до використання в навчальних закладах сучасних засобів інформаційних технологій. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2015. № 4. С. 3–5.
12. Intel® Навчання для майбутнього. К.: Видавництво «Нора-прінт», 2005. 210 с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Андрієвська В. М., Олефіренко Н. В. Мультимедійні технології у початковій ланці освіти / Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №2 (16). URL: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.
2. Безпека дітей в Інтернеті. URL: <http://onlandia.org.ua> 20. Биков В. Ю., Литвинова С. Г., Мельник О. М. Ефективність навчання з використанням електронних освітніх ігрових ресурсів у початковій школі. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т. 62. № 6. С. 34–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2017_62_6_5
3. Державний стандарт початкової освіти: від 21.02.2018. URL: <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/5a8de25e1504c877583228.doc>
4. Головний інформаційний сайт освітян України. URL: <http://osvita.ua>/23. Дементієвська Н. П., Морзе Н. В. Проектування, створення та використання навчальних мультимедійних презентацій як засобу розвитку мислення учнів. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em2/content/07dnpsts.html>
5. Електронне фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання». URL: <http://www.ime.edu-ua.net>
6. Інформаційні ресурси порталу «Нова українська школа». URL: <https://nus.org.ua/>

7. Міжнародний дитячий творчий онлайн-конкурс «Інтернешка» з безпечного використання Інтернету та мобільного зв'язку. URL: <http://interneshka.net>
8. Навчально-методичний кабінет: сайт для педагогів, вчителів, вихователів, студентів, батьків. URL: <http://ped-kopilka.com.ua/index.htm>
9. Науково-методичний центр інформатики та інформаційних технологій навчання Запорізького ІППО. URL: <http://www.ciit.zp.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
11. Програми і методики для початкової школи. URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/list/code-bd57d40b26>
12. Про затвердження положення про Національну освітню електронну платформу: Наказ МОН від 22.05.2018 р. № 523. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0702-18> (дата звернення: 22.03.2018).
13. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси: Наказ МОНмолодьспорт України від 01.10.2012 р. № 1060 {Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 1061 від 01.09.2016, № 1662 від 22.12.2017} URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>
14. Про затвердження положення про електронний підручник: Наказ МОН від 02.05.2018 р. №440. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/06/28/nakaz-mon-vid-02-05-2018-440-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-elektronnyj-pidruchnyk/>
15. Про заходи щодо впровадження електронного навчального контенту: Наказ МОНмолодьспорту України від 1.04.2011 р. № 02. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/file/v0302736-11>
16. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
17. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр>

18. Сайт учительської взаємодопомоги : методичні матеріали, календарні плани, відеоуроки та інше. URL: <http://uchiteli.com.ua>

Тематичний зміст з курсу ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Предмет, завдання та методи психології вищої школи

Виникнення психології вищої школи як нової галузі психологічних знань. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті. Предмет і основні категорії психології вищої школи як нової галузі психологічної науки. Завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. Методологія і принципи психологічного дослідження. Класифікація методів збору та інтерпретації емпіричних психологічних фактів. Поняття про методику психологічного дослідження. Дослідницькі вміння. Етика дослідника.

Загальна психологічна характеристика студентського віку

Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості; суперечливості та кризи студентського віку. Наголошується про те, що вищий навчальний заклад – один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця. Розкривається сутність адаптації студента до навчання у вищій школі, її видах та умовах ефективності. Наводяться типологічні особливості сучасних студентів.

Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою

У даній темі розглядається: навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки. Подається інформація про професіоналізацію особистості студента як новоутворення віку, а також фахова компетентність як показник психологічної готовності до професійної діяльності. Розкривається роль самовиховання в професійному зростанні студента.

Психологія студентської групи

У даній темі розглядається поняття: психологічні особливості студентської групи та її структура; розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу; міжособистісні стосунки в студентській групі; проблема лідера та лідерства; психологічні особливості студентського самоврядування.

Психологія виховання студентської молоді

Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів. Мета і зміст виховання студентської молоді. Блоки навчально-професійної діяльності студентів: операційно-дійовий блок, блок потреб, мотивів і інтересів, блок міжособистісного та ділового педагогічного спілкування викладача і студентів. Психологічні механізми формування якостей особистості та аналіз відповідних функцій виховання. Виховання в широкому значенні слова.

Система суспільних цінностей, соціальних норм буття. Духовність. Національна самосвідомість. Функції національної самосвідомості. Українські народні цінності. Стратегічні орієнтири виховання студентів у ВНЗ. Вчинок. Етапи становлення моральної свідомості та критерії моральної вихованості. Основні напрями реалізації виховних функцій у вищому навчальному закладі та їх характеристика.

Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів

Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами. Педагогічне спілкування. Функції спілкування: соціально-перцептивна, комунікативно-поведінкова, емоційна, соціальна самопрезентація. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Характеристика професійно-педагогічного спілкування (за В.О. Кан-Каликом). Значення педагогічного спілкування як форми контактної педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Діалогічне спілкування, його психологічна характеристика.

Психологія професійної освіти

Психологічні основи професійного самовизначення та класифікація професій. Психологія професійного становлення особистості. Професійна готовність спеціаліста.

Теоретичні та методичні основи педагогіки вищої школи

Концептуальні напрямки розвитку вищої освіти в Україні. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.

Роль вищої освіти у сучасній цивілізації. Предмет та основні категорії педагогіки вищої школи. Методи та методика сучасного науково-педагогічного дослідження.

Система вищої освіти як особливий соціальний інститут. Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі

Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі. Поняття про соціальні інститути та інститути соціалізації. Першочергові завдання які має вирішити система вищої освіти України. Особливості сучасної системи вищої освіти України як соціального інституту.

Українське студентство як особлива соціально-демографічна група молоді

Поняття «студентство», історичні та соціальні аспекти. Права і обов'язки студентів. Студентство як об'єкт педагогічної діяльності. Адаптація студентства до умов навчання в вузі.

Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу

Сутність поняття культури. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу. Спілкування як компонент професійної педагогічної діяльності. Мовленнєва культура педагога та її роль в навчально-виховному процесі. Загальне поняття педагогічної техніки викладача вузу.

Організація навчального процесу у вищій школі

Сутність процесу навчання у структурі цілісного педагогічного процесу вищого навчального закладу. Функції навчання у вищому

навчальному закладі. Компоненти навчального процесу вищого навчального закладу. Структура процесу навчання.

Сучасні технології та методи навчання у вищій школі

Поняття про методи навчання та їх класифікацію Методи викладання. Методи учіння. Сучасні технології та методи навчання у вищому навчальному закладі. Моделювання як метод наукового дослідження і метод навчання.

Форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі

Методика читання лекцій. Методика проведення практичних і семінарських занять. Методика оцінки знань, вмінь та навичок (прийняття екзаменів і заліків). Методика організації курсового і дипломного проектування. Організація практичної підготовки фахівців. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Методи, організаційні форми й засоби виховної роботи у вищій школі

Виховна робота у Вищій школі. Організаційні форми і засоби виховної роботи. Завдання, методи виховної роботи у Вищій школі

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Сапожніков С. В. Педагогіка вищої школи України та Болонський процес: навч. посіб. / С. В. Сапожніков. – Д.: Інновація, 2010. – 358 с. (*базовий підручник*)
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. / А. М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 611 с.
3. Бадмаев Б. Ц. Методика преподавания психологии: [учеб. пособ. для преподавателей и аспирантов вузов] / Б. Ц. Бадмаев. – М: ВЛАДОС, 1999. – 272 с.
4. Безносьок О. О. Система модульно-рейтингового контролю успішності студентів: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук / Безносьок О. О. – К, 2001. – 39 с.

5. Бебик В. М. Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти: [монографія] / Бебик В.М. – К. МАУП, 2006. – 200 с.
6. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: [навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти] / Я. Я. Болюбаш. – К, ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с
7. Буряк. В. О. Керування самостійною роботою студентів / В. О. Буряк. // Вища школа. – 2001. – № 4-5
8. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
9. Гронлунд Н. Е. Оцінювання студентської успішності: [практ. посіб.] / Н. Е. Гронлунд, Е. В. Норман. – К: КУМО, 2005. – 312 с.
10. Герасимова В. С. Методика преподавания психологии. Курс лекций / В. С. Герасимова. – М: Ось-89, 2009. – 144 с.
11. Давидюк Н. М. Методика викладання психології : [навч. посіб.] / Н. М. Давидюк. – Чернівці: Технодрук, 2006. – 243 с.
12. Зимняя И. А. Педагогическая психология: учебник для вузов / И. А. Зимняя. – М: Логос, 2001. – 384 с. – (2-е изд, доп., испр. и перераб.).
13. Калашник Н. Г. Самостійна робота – потужний засіб сучасної освіти і виховання / Н. Г. Калашник, В. Л. Вертегел.. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2005. – 326 с.
14. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. І. Кузьмінський. – К: Знання, 2005. – 486 с.
15. Сисоєва С. О. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія / С. О. Сисоєва, П. М. Воловик, А. М. Алексюк. – К: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.

Допоміжна

1. Арыдин В. М. Учебная деятельность студентов. Справочное пособие для абитуриентов, студентов, молодых преподавателей / В. М. Арыдин, Г. А. Атанов. – Донецк: ЕАИ-пресс, 2000. – 80 с.
2. Вест Ч. М. Университеты мирового класса: американский опыт / Ч. М. Вест. // Вестник высшей школы. – 2005. – №2. – С. 34–36.
3. Вачков И. В. Методика преподавания психологии / И. В. Вачков. – М: Ось-89, 2008. – 208 с.
4. Громкова М. Т. Психология и педагогика профессиональной деятельности: учеб. пособие для вузов / М. Т. Громкова. – М: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415 с. – (Педагогическая школа. XXI век).
5. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс / В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко, О. В. Рибалко. – Х. НТУ «ХП»: Торсінг, 2002. – 320 с. – (3-тє вид).
6. Левківська Г. П. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти: навч. посібник / Г. П. Левківська, В. Є. Сорочинська, В. С. Штифурак. – К.: ЦНЛ, 2001.– 128 с.
7. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П. И. Образцов. – СПб.: Питер, 2004. – 268 с.
8. Реан А. Педагогика: Учебник для вузов / Н. Бордовская, А. Реан. – СПб.: Питер, 2003. – 304 с.
9. Педагогическая психология: Хрестоматия / Сост. В. Н. Карандашев, В. Н. Носова, О. Н. Щепелина. – СПб.: Питер, 2006. – 412 с.
10. Подласый И. П. Педагогика: Новый курс: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В 2 кн. / И. П. Подласый – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – (Кн.1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.)
11. Приходько В. В. Про механізми розуміння як умову розгортання навчальної діяльності студентів / В. В. Приходько // Нива знань. Науково-методичний альманах. – Дніпропетровськ, 2006. – № 1. – С. 51-54.

12. Приходько В. В. Словник термінів і понять з педагогіки вищої школи: Посібник. / В. В. Приходько, В. В. Малий, В. Л. Галацька, М. А. Мироненко. – Дніпропетровськ: НГУ, 2005. – 182 с.
13. Карандашев В. Н. Методика преподавания психологии: Учебное пособие / В. Н. Карандашев. – Питер: СПб, 2008. – 126 с.
14. Салов О. В. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / О. В. Салов. – Дніпропетровськ: НГУ, 2003. – 183 с.
15. Хуторскою А. В. Современная дидактика: учеб. для вузов / А. В. Хуторской. – СПб.: Питер, 2001. – 544 с.

Тематичний зміст з курсу ОСНОВИ ЄВРЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Історіографія розвитку єврейської освіти (Період Першого Храму, Період Другого Храму).

Педагогіка Близького Сходу в епоху інституційного оформлення (Талмудичний період).

Талмуд та його педагогічне значення. Родина як основа педагогічного середовища. Єврейська школа у період Талмуду. Педагогічний ідеал учня та наставника. Соціальний статус та положення рабина протягом перших п'яти століть нашої ери.

Історіографія розвитку єврейської освіти (Середньовіччя). Система традиційних закладів єврейської освіти (Бейт-Мідраш, Хедер, Талмуд-Тора, Слободська Єшива, Равинські семінарії). Єшиви: функції, історико-педагогічний аналіз розвитку у різні епохи та періоди (Танаїв, Амораїв, Гаонів; Єшиви країн ісламу та Європи), методи навчання.

Єврейська освіта в новий і новітній час. Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Європи. Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Сходу. Освіта в Ерец Ізраель.

Ізраїль та його вплив на систему єврейської освіти в діаспорі. Система освіти в Ізраїлі: закони про освіту, цілі та завдання. Система освіти в Ізраїлі: типологія закладів освіти та характеристика змісту навчання. Альтернативні системи навчання в Ізраїлі.

Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки у США.

Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки в країнах Європи.

Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки в країнах Латинської Америки.

Єврейська освіта на теренах СНД.

Єврейська освіта на теренах України: історія та сучасність. Система закладів освіти України з єврейським етнокультурним компонентом. Академічна юдаїка в Україні.

Основна

1. Бакуліна Н. В. Система освіти в сучасному Ізраїлі: становлення та розвиток Відродження. 1999. № 3. С. 21–27. URL:

2.

https://lib.iitta.gov.ua/721628/1/VIDRODZHENNYA_3_1999_NB%20%2821%29.pdf

3. Бакуліна Н. В. Єврейська освіта в Україні: проблеми, тенденції, розвиток. Відродження. 1999. № 6. С. 27–34.

4. Бакуліна Н. В. О преподавании языка иврит в Российской империи конца XIX -начала XX веков: анализ источников. Єврейська історія та культура кінця XIX –початку XX ст. : зб. наук. пр. за матеріалами X міжнар. наук. конф., м. Київ, 28-30 серп. 2002 р. Київ, 2003. С. 299–311. URL: https://lib.iitta.gov.ua/704538/1/Bakulina_IY2002.pdf

5. Бакуліна Н. В. Культуровідповідна парадигма єврейського світогляду й освіти. Україна, українська мова – світ XXI століття у діалозі культурно-мовних, морально-громадянських цінностей особистості та педагогічних систем : ел. зб. статей за матеріалами XII всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ,

25 жовт. 2019 р. Київ, 2019. С.16–22. URL:
https://lib.iitta.gov.ua/718252/1/Bakulina_%202019_%D0%9A%D0%93%D0%A1%D0%9C%D0%97%D0%B1%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_10%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB.doc.pdf

C%20%D0%97%D0%B1%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_10%20%D1%84%

D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB.doc.pdf

6. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки. Т. I. За ред. Мартіна Гудмена. У 2-х тт.. Пер. з англ. – К.: Дух і літера; Дніпропетровськ: Центр «Ткума», 2012. – 560 с.

7. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки. Т. II. За ред. Мартіна Гудмена. У 2-х тт.. Пер. з англ. – К.: Дух і літера; Дніпропетровськ: Центр «Ткума», 2012. – 560 с.

8. Новая еврейская школа. – ИЕО, 1998-2004.

9. Педагогический альманах «Еврейская школа». – ПЕУ, 1993-1997.

10. Созидание еврейского будущего. Сборник статей под ред. Бернарда Лайтмана и Майкла Брауна. – «Гешарим», 2001. – 301 с. – С. 160-202.

11. Телушкин И. Еврейский мир. Важнейшие знания о еврейском народе, его истории и религии. – «Гешарим», 2000. – 576 с.

12. Телушкин И. Еврейская мудрость / Серия «Еврейский мир». – «Феникс», 2001. – 560с.

13. Телушкин И. Еврейские ценности: еврейская традиция день за днём / Серия «Еврейский мир». – «Феникс», 2003. – 432 с.

14. Цамерет Ц. Развитие системы образования / Общество, экономика и культура Израиля. Первое десятилетие. Ч. 5. Тель-Авив: Издательство Открытого университета, 2003.

15. Эпштейн А. Система высшего образования Израиля в эпоху перемен // Высшее образование в России. – 2000. – № 6. – С. 138–149.

16. Эпштейн А. Система образования Израиля и предложения по ее реформированию / Государство Израиль: политика, экономика, общество. Москва: Институт Ближнего Востока, 2007. – С. 134–158.

Допоміжна

1. Агада. Сказания, притчи, изречения Талмуда и Мидрашей. Части 1 и 2. — Иерусалим, 1993.

3. «И сказал Господь Моисею...» / Сост. Д.В. Шадровицкий. М., 1998.

4. Иегуда Галеви. Кузари. — Иерусалим, 1990.

5. Иосиф Флавий. О древности иудейского народа. Против Аниона / Пер. Г. Г. Генкеля.

— СПб., 1895.

6. Мировоззрение талмудистов. Свод религиозно-нравственных поучений в выдержках

из главнейших книг раввинской письменности. — М., 1994.

7. Пиркей Авот (Поучения отцов) / Пер. Б.Ш. Купер мала. — Иерусалим, [б.г.].

8. Поучения отцов / Пер. Е.Б. Рашковского // Народы Азии и Африки, 1990, 2 и 3.

9. Рамбам (Маймонида). Избранное. В 2-х тт. — Иерусалим, 1990.

10. Талмуд. В 5-ти тт. / Пер. Н. Переферковича. — СПб., 1905.

11. Трактат Авот / Пер. П. Криксунова. — М., 1990.

12. Царь Соломон и «литература премудрости» / Сост. В.Г. Безрогов. — М., 1997.

13. Аверинцев С.С. Типология отношения к книге в культурах Древнего Востока,

Античности и Раннего Средневековья / Античность и античные традиции в культуре

и искусстве народов Советского Востока. — М., 1978.

14. Аренд М. Лекции по истории еврейской педагогики // Еврейская школа, 1993, 2.
15. Безрогое В.Г., Крихели О.В. Ценностные приоритеты системы обучения в талмудической педагогической традиции / Аксиологические приоритеты в сфере образования и воспитания (история и современность). — М., 1997.
16. Бликштейн Л.С. Развитие образования на Ближнем Востоке в древности / Очерки истории школы и педагогической мысли древнего и средневекового Востока. — М., 1988.
17. Броер М. Средневековая йешива // Еврейская школа, 1993, 3-4.
18. Вейнберг И.П. Рождение истории. Историческая мысль на Ближнем Востоке середины I тысячелетия до и. э. — М., 1993.
20. Ковельман А. Б. Толпа и мудрецы Талмуда. — М.; Иерусалим, 1996.
21. Корнетов Г. Б., Бликштейн Л. С. Школа, воспитание и педагогика цивилизаций Ближнего Востока. — М., 1993.
22. Маккавейский Н.К. Воспитание у древних евреев. — Киев, 1903.
23. Пигулевская Н.В. Культура сирийцев в Средние Века. — М., 1979.
24. Раджак Т. Иосиф Флавий. Историк и общество. М.; Иерусалим, 1993.
25. Рашковский Е.Б. Научное знание, институты науки и интеллигенция в странах Востока. — М., 1990.
26. Скотт Р.Б.И. Традиция и литература мудрости / Библейские исследования. Вып. 1 / Сост. Б. Шварц. — М., 1997.
27. Урбах Э.Э. Мудрецы Талмуда. — Иерусалим, 1991.
28. Штайнзальц А. Введение в Талмуд. — М., 1993.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

<http://eleven.co.il/article/11748>

<https://libraries.huji.ac.il/edu-sw>

<http://nbuv.gov.ua/>

<https://havura.info/>

<http://old.ort.spb.ru/nesh/otred.htm>

<http://www.machanaim.org/>

<http://jecu.org.ua/>

<http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%98%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B>

[D%D0%B5%D1%82-](http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%98%D0%BD%D1%82-%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8B.pdf)

[%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8B.pdf](http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%98%D0%BD%D1%82-%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8B.pdf)

<http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%9D%D0%95%D0%9E.pdf>

<http://jecu.org.ua/content/metodologichni-osnovi-neformalnoyi-osviti-suchasni-pidhodi-ta-tehnologiyi>

1.2.